

Ainevaldkond "Keel ja kirjandus"

Valdkonnapädevus

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, mis tähendab suutlikkust tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku, riikliku ja iseenda identiteedi alust, mõista erinevaid kirjandustekste ning nende tähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos. Keele- ja kirjanduspädevus hõlmab teadmisi ja oskusi, kujundamaks keele- ja kultuuriteadlikku inimest, kes käitub nii suuliselt kui ka kirjalikus suhtluses verbaalsele ja sotsiaalsele kontekstile vastavalt.

Keele- ja kirjandusõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks omandab õpilane järgmised valdkonnapädevused:

- 1) austab keelt kui kultuuri kandjat ja vahendajat, hindab seda kui avaliku suhtluse vahendit, väärtustab eesti rahvuskirjandust ja rahvapärimust ning keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
- 2) saavutab keeleteadlikkuse, arvestab kultuuris välja kujunenud keelekasutus- ja suhtlustavasid, teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana;
- 3) loeb, esitab ning kirjutab eri tüüpi ja liiki tekste, analüüsib tekstide keelekasutust, ülesehitust ja vormistust, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 4) leiab, hindab kriitiliselt ning kasutab eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, austab intellektuaalomandit;
- 5) mõistab ilukirjandusteose kunstilisi väärtusi, analüüsib ja tõlgendab eri tüüpi ning eri žanris tekstide ülesehitust, väljendust ja sisu;
- 6) omandab lugemisharjumuse, väärtustab lugemist, kujundab loetu põhjal oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, rikastab mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda keele- ja kultuuriteadmisi.

Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Põhikooli keele- ja kirjandusõpetust ühendab eesmärk tundma õppida, osata ja vallata loomulikku keelt, mis on mõtete ja tunnete vahendaja, kultuurilise, riikliku ja iseenda identiteedi kandja ning rahvuskultuuri vundament. Keeleoskus kõnes ja kirjas on inimese mõtlemis- ja tundevoime kujunemise, intellektuaalse arengu ja sotsialiseerumise alus. Eesti keele valdamine Eestis on hariduslik vajadus, mis on eduka ja jätkusuutliku õppimise eeldus kõikides õppeainetes. Ainevaldkonna õppeainetes omandab õpilane keele- ja kirjandusteadmisi, arendab lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusoskusi, et kasvada põhikooli lõpuks teadlikuks, aktiivseks ja vastutustundlikuks lugejaks, kirjutajaks ja suhtlejaks.

Ainevaldkonna õppeained toetavad õpilase keele- ja kirjanduspädevuse kujunemist, identiteediloomet ning sotsiaalset ja kultuurilist arengut. Õpilane on võimeline eetilisi norme, olusid ja partnerit arvestades suhtlema, motiveeritult ja teadlikult õppima ja tegutsema.

1.–4. klassis arendatakse eesti keele õppes kõiki keeleõpetuse osaoskusi, esmajoones suhtlus-, lugemis- ja tekstiloomeoskust ning õigekeelsust eri tekstiliikide, sealhulgas ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise ja kirjutamise kaudu.

Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne ja žanriteadlik käsitusviis ning kõikide keeleõpetusoskuste mitmekülgne ja tasakaalustatud arendamine.

Eesti keele kui teise keele õpe lähtub Euroopa keeleõppe raamdokumendi ja selle lisade põhimõtetest ning nendes kirjeldatud keeleoskustasemetest. Eesmärk on õpilaste toimetulek eestikeelses ühiskonnas, sh suutlikkus jätkata õpinguid ja siseneda tööturule.

Ainevaldkonnasisese lõimingu põhialus on tekstikeskne keele- ja kirjandusõpetus, kus tekstikäsitus hõlmab erinevaid tekste ja tekstitoiminguid. Tekstide kaudu õppides täieneb õpilase tekstikogemus ning kujuneb žanri- ja kontekstitunnetus. Keeleõppe tekstivalikus

Valdkonnaülene lõiming

Valdkonnaülene lõiming tähendab, et kõikides õppeainetes tuleb ainekirjaoskuse 3 saavutamiseks tegeleda tekstitoimingutega, st eri liiki tekstidega, ning tähelepanu juhtida ortograafia- ja grammatikareeglite normipärasele rakendamisele. Õpilaste funktsionaalne ja kriitiline kirjaoskus kujuneb välja mitte üksnes eesti keele, vaid kõigi õppeainete õppimise tulemusel, mis eeldab pidevat koostööd aineõpetajate vahel. Keele- ja kirjandusõpetuse eriosa on tõsta õpilaste keeleteadlikkust, st anda teadmisi keele kohta, mis tagab tõhusa suhtluspädevuse, arusaamise keele varieerumisest žanriti ning grammatikast kui tähendusloome vahendist.

Valdkonnaülene lõiming on toodud ka eraldi välja iga klassi juures.

Üldpädevuste arengu toetamine

Üldpädevusteni jõutakse eri allikatest teavet hankides ja seda kriitiliselt hinnates, eri liiki tekste lugedes, nende üle arutledes ja väideldes, erilaadseid tekste funktsionaalselt koostades ja kirjutades. Üldpädevuste kujundamisel kasutatakse erinevaid koostöövorme, õppemeetodeid ja -keskkondi, sh digivahendeid ja -võtteid, veebi- ja e-õppekeskkondi, analüüsitakse ja lahendatakse elulisi probleemolukordi ja väärtuskonflikte, arvestatakse õpilaste isikupära ja andelaadi. Üldpädevuste saavutamist toetab valdkonnaüleselt õppeainete eesmärgipärane lõimimine teistesse valdkondadesse kuuluvate õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine.

Läbivate teemade käsitlemine

Läbivad teemad toetavad õpilase suutlikkust oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades rakendada, väärtusnorme, -hoiakuid ja -hinnanguid kujundada ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust. Läbivad teemad kui ühiskonnas tähtsustatud aineteülesed valdkonnad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vahendiks, neid on oluline arvestada emakeele ja kirjanduse õppesisu ja õpitulemuste kavandamisel, kooli õppekava koostamisel ja koolikeskkonna kujundamisel. Läbivate teemade käsitlemist toetavad projekt- ja probleemõpe, uurimis- ja loovtegevused, lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusülesanded ning mitmekülgne info- ja digikirjaoskus. Valdkonnasisese ja -ülese lõimingu võimalusi, kõigi üldpädevuste kujundamist ja läbivate teemade käsitlemist kirjeldatakse kooli õppekava üldosas, nende rakendamist täpsustatakse valdkonnakavas.

Hindamine

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada seda teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks ja ennastjuhtiva õppija kujundamiseks. Hinnatakse õpitulemuste saavutatust, mis on kooskõlas õppesisu ja -tegevustega ning vastavuses ainealaste teadmiste, oskuste ja hoiakutega. Hoiakute hindamisel (nt mõistab, kujundab, tähtsustab, väärtustab) antakse õpilasele suunavaid ja toetavaid sõnalisi hinnanguid.

Hinnatakse nii õppeprotsessi vältel kui ka õppeteema lõpus. Selleks rakendatakse nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida väljendatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnetena. Diagnostilise hindamise käigus selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ja spetsiifilised õpiraskused, et kavandada järgnevat õppimist ja õpetamist.

Õppeprotsessi käigus rakendatakse kujundavat hindamist, kus õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Kokkuvõttev hindamine toimub üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide saavutamist kui ka riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Kokkuvõttev hinne võib kujuneda õppeperioodi jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnatel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.

Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.

Eesti keele õppimisel I kooliastmes hinnatakse õpilase 1) suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist, 2) lugemist, s.o lugemistehnikat, kirjandus- ja muude tekstide tutvustamist, analüüsi ja mõistmist, 3) kirjutamist, s.o kirjatehnikat, õigekirja ja tekstiloomet.

Eesti keele õppimisel II ja III kooliastmes hinnatakse õpilase 1) suulist ja kirjalikku suhtlust, 2) tekstide vastuvõttu, s.o analüüsi ja mõistmist, 3) tekstiloomet, s.o eri tüüpi ja liiki tekstide kirjutamist, 4) keeleteadmisi, s.o õigekeelsuse ja keelehooldete põhimõtete rakendamist ning keelevalikute teadvustamist.

Keeleõpetuses on suurem osakaal erinevate kirjalike tekstide hindamisel, sest kirjalik keel on peamine keeleoskuse näitaja. Õigekeelsust ja keeleteadlikke valikuid hinnatakse üldjuhul tekstiloomet osana tekstiliigi eripära ja kirjutamise eesmärgi kontekstis.

Eesti keeles hinnatakse peamiselt eri tüüpi ja liiki kirjalikke tekste.

I kooliastmes hinnatakse jutustavaid tekste, näiteks suulisi ja kirjalikke ümberjutustusi, kirjalikku jutustust pildi, pildiseeria või muu alusteksti põhjal, jutustusi enda elust.

II kooliastmes hinnatakse jutustavaid, kirjeldavaid ja põhjendavaid tekste, sealhulgas kirjalikku jutustust alusteksti põhjal, jutustavat kirjandit, arvustust. Teabetekstidest hinnatakse kirjeldust, iseloomustust, kokkuvõtteid, kultuuriainelisi lühiuurimusi, nende põhjal loodud esitlusi ja ettekandeid ning e-kirja kirjutamist.

III kooliastmes hinnatakse ka arutlevat kirjandit, selle ülesehitust, teksti 5 vastavust teemale, asjakohaseid näiteid, võrdlemise, seoste loomise ja järelduste tegemise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud argumentide toel. III kooliastmes hinnatakse teabetekstidest kindlal eesmärgil kirjutatud ülevaateid ja kultuuriainelisi lühiuurimusi, nende põhjal loodud esitlusi ja ettekandeid ning avaliku suhtluse žanre, nagu näiteks avaldus. Peale selle hinnatakse oskust kirjutada levinumaid meediažanre.

Tekstide hindamisel seatakse hindamiskriteeriumid, mis arvestavad tekstiliigile omaseid tunnuseid ja õpilase keelelist arengut. Hindamiskriteeriumid puudutavad tekstide sisu ja ülesehitust, konteksti sobivat lausestust ja sõnastust, õigekirja ja vormistust.

Kirjanduse õpitulemusi hinnatakse eesti keele õpitulemustest eraldi alates 5. klassist. II ja III kooliastmes hinnatakse kirjanduse õppimisel 1) tervikteoste ja tekstikatkendite lugemist ja tutvustamist, 2) tekstide jutustamist ja esitamist, 3) kirjandustekstide analüüsi, tõlgendamist ja mõistmist, 4) omaloomingulisi töid, 5) kirjandusteadmisi (nt kirjandusmõistete ja kirjandusloolise konteksti tundmist).

Eesti keele ja kirjanduse õpitulemuste kontrolli ja hindamise vormid peavad olema mitmekesised. Need peavad hõlmama suulisi ja kirjalikke tegevusi, ühe- ja mitmeotstarbelisi sooritusi, nagu individuaalsed, paaris- ja rühmatööd, rakenduslikud testid ja harjutused, ainealased kontrolltööd, analüüsi- ja tõlgendusülesanded, lugemispäeviku pidamine ja õpimapi koostamine. Hindamiseks sobivad veel mitmesugused oskusi edendavad sooritusülesanded, nagu luule-, proosa- ja draamateksti esitamine, arutleva kirjandi kirjutamine, uurimis- või praktilise töö tegemine, projekti koostamine ja elluviimine, ettekande loomine ja esitlemine, avalik esinemine. Lugemiskontrollile, mis piirdub sisu meenutavate faktiküsimustega, tuleb eelistada arutlusele suunavaid analüüsi- ja tõlgendusküsimusi, mõttevahetust teksti väärtuste ja sõnumi üle.

Kirjanduse hindamisel pole alati (nt loovtöodes ja tekstitõlgendustes) võimalik täpselt määratleda teadmiste ja oskuste standardit, mistõttu on hindamise skaala võrdlemisi paindlik. Hinnates omaloomingulisi töid, võib tunnustada idee ja teostuse originaalsust, iseseisvust, üldistavust või muud vaatenurka. Arutluste (nt arutlevate kirjandite) puhul hinnatakse arvamuste ja seisukohtade veenvust, argumenteeritust, seostatust. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kõikides kirjalikes töodes tähistab aineõpetaja keelevead, kuid hindamisel arvestab soorituse väärtusi vastavalt ülesande eesmärgile ja kokkulepitud hindamiskriteeriumidele.

Eesti keele kui teise keele aines hinnatakse saavutatud õpitulemusi, mis põhinevad Euroopa keeleõppe raamdokumendi vastava taseme kirjeldustel. Eesti keele kui teise keele õppes käsitletakse keelevigu õppimise loomuliku osana ning neid parandatakse ja arvestatakse hindamisel vastavalt õppetegevuse eesmärgile.

Keele ja kirjanduse valdkonna ainete hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest, hindamise nõuded ja korraldus, sh mittenumbrilise hindamise kasutamine ja mujal õpitu arvestamine täpsustatakse kooli õppekavas.

I kooliaste

1. klass. Eesti keel

Valdkonnaülene lõiming

Kõikide 1. klassi õppeainete ainealaste oskussõnade ja terminite tutvustamine tegevuse kaudu ning esmane eneseväljendusoskus. Erinevad suhtlussituatsioonid kogu koolipäeva vältel.

Matemaatika: arvsõnad ja matemaatilised mõisted lugemispalades, järgarvude lugemine. Tööjuhendite mõistmine, tekstülesande küsimuse ja vastuse kirjutamine.

Muusika: laulusõnade lugemine ja õppimine laulikus, mardipäeva laulud

Loodusõpetus: vestlus lemmikloomadest, aastaegade tunnused, vestlus lemmikloomadest, sügisluuletus, liiklusohutus, tervislik toitumine; hammaste tervishoid.

Kunstiõpetus: Loetud raamatu põhjal pildi joonistamine, mustrite loomine, kujundid, kompositsioon - kuidas paigutada tekst ja joonistus korrektselt paberile.

Suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine)

Õpitulemus

Õppesisu- ja tegevused

Õpilane:

- eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi

Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), häälikupikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel.

- toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi

Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine.

	Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.
<ul style="list-style-type: none"> kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuuldu lause, jutu sisu	Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.
Valdkonnaülene lõiming. Muusika: mardipäeva laulud. Loodusõpetus: vestlus lemmikloomadest.	
<ul style="list-style-type: none"> teab, et sõnadel on lähedase või vastandtäheendusega sõna ja nimetab neist mõningaid	Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine.
<ul style="list-style-type: none"> väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab	Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel.
<ul style="list-style-type: none"> jutustab suunavate küsimuste toel kuuldu, nähtu, loetu	Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitamine. Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine.

	Klassiga ühiselt kogetud sündmuste vahendamine jutustades: jutustamine eri rollides. Pantomiim-mõistatused tuttavate juttude kohta.
Valdkonnaülene lõiming. Loodusõpetus - aastaegade tunnused, vestlus lemmikloomadest, liiklusohutus.	
<ul style="list-style-type: none"> koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu	Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.
<ul style="list-style-type: none"> esitab luuletust peast	Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine. Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.
Valdkonnaülene lõiming. Loodusõpetus - sügisluuletus	
Lugemine	
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> tunneb häälik-tähelist vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt	Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine.

	Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.
Valdkonnaülene lõiming. Muusika: laulusõnade lugemine ja õppimine laulikus.	
<ul style="list-style-type: none"> mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu; oskab lugeda ja mõistab käekirjalist teksti	Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine. Sõna, lause, teksti sisu mõistmine.
Valdkonnaülene lõiming. Tööjuhendite ja tekstide mõistmine, käsitsi kirjutatud tekstide lugemine ja mõistmine kõikides 1. klassi õppeainetes.	
<ul style="list-style-type: none"> vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud	Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas.
Valdkonnaülene lõiming. Matemaatika: tekstülesannete mõistmine ja vastamine küsimusele. Loodusõpetus: teksti mõistmine ja vastamine küsimusele, liiklusohutus	
<ul style="list-style-type: none"> mõtleb jutule alguse või lõpu	Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine.

- on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...)

Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus.

Tekstiliikide eristamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus.

Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend.

Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).

Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.

Valdkonnaülene lõiming. Kunst: loetud raamatu põhjal pildi joonistamine. Loodusõpetus: tervislik toitumine; hammaste tervishoid.

Kirjutamine

Õpilane:

- kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse

Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähete kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste kirjatähete õppimine. Suurte kirjatähete õppimine (vajadusel 2.klassis). Tähtede seostamine.

Valdkonnaülene lõiming. Kunst, matemaatika: mustrite loomine, kujundid.

<ul style="list-style-type: none"> kirjutab tahvlilt ära, täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga 	<p>Ärakiri, tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.</p>
<ul style="list-style-type: none"> koostab näidise järgi kutse 	<p>Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitus (kujundamine näidise järgi).</p>
<ul style="list-style-type: none"> eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset 	<p>Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi vaatlus. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (k, p, t) omasõnade alguses.</p>
<p>Valdkonnaülene lõiming. Kunst: kompositsioon - kuidas paigutada tekst ja joonistus korrektselt paberile.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> kirjutab omasõnade algusesse <i>k, p, t</i> 	<p>Sulghäälik (k, p, t) omasõnade alguses.</p>
<ul style="list-style-type: none"> kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid 	<p>Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga.</p>
<ul style="list-style-type: none"> teab, et lause lõpeb punktiga 	<p>Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus).</p>
<p>Valdkonnaülene lõiming. Matemaatika: tekstülesande küsimuse ja vastuse kirjutamine.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte 	<p>Ärakirja kirjutamine abijoonega vihikusse. Nimed leidmine laustetes ja nende allajoonimine. Vigade parandamine tekstis. Lünktekst.</p>

Valdkonnaülene lõiming. Kõik õppeained: õigekiri.

- kirjutab õigesti oma ees- ja perekonnanime

Töödele nime lisamine, vihikute pealkirjastamine.

2. klass. Eesti keel

Valdkonnaülene lõiming

Kõikide 2. klassi õppeainete ainealaste oskussõnade ja terminite tutvustamine tegevuse kaudu ning eakohane eneseväljendusoskus. Grupitööd kõikides õppeainetes, oskus oma arvamust väljendada. Kõikides õppeainetes keelereeglite korrektne järgimine. Tööjuhendite ja tekstide mõistmine, käsitsi kirjutatud tekstide lugemine ja mõistmine kõikides 2. klassi õppeainetes.

Matemaatika: arvsõnad. Probleemülesannete lahendamine. Arvsõnad. Matemaatilise teksti ning erinevate töökorralduste kaudu kujundatakse teadlik lugemisoskus. Õpilane koostab matemaatilisi jutukehi etteantud arvude, piltide ja tehtemärkide järgi. Kujundatakse teadlikku lugemisoskust matemaatilise teksti ning erinevate töökorralduste kaudu. Õpilane koostab tekstülesandeid etteantud andmete põhjal. Mängitakse poemängu käibelolevate rahaühikutega arvutamise ning viisaka suhtlemise treenimiseks. Ajamäärused praegu, varsti, ükskord, ammu, hiljem jne.

Loodusõpetus: loodusvaatlused, loodusluuletused, vestlus ja tekstid loomadest, uurimus taime ja looma kohta.

Kunstiõpetus: koomiksi joonistamine, kuulnud jutule järje joonistamine, loetud raamatu põhjal pildi joonistamine. Inimeseõpetus - liiklusohutus, kompositsioon - kuidas paigutada tekst ja joonistus korrektselt paberile. Rahvuslikud motiivid.

Loovus ja loogika: kutse koostamine arvutis.

Suuline keelekasutus	
Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi	Hääliku pikkuste eristamine sõnamängus, liikumise ja liigutuste abil, põhirõhk suluta kaashäälikul. Häälde- ja intonatsiooniharjutused sõnamängulistes harjutustes, kiirkõne, kajamäng.
<ul style="list-style-type: none"> kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil	Õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine mängus, praktilise ülesande lahendamisel (välitund, otsimine, mõõtmine).
<ul style="list-style-type: none"> koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil	Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.
Valdkonnaülene lõiming. Loodusõpetus, matemaatika: mõttekaardi mõistmine ja koostamine.	
<ul style="list-style-type: none"> kasutab kõnes terviklauseid	Mõtete väljendamine terviklausestena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.

<ul style="list-style-type: none"> • teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu	Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks.
<ul style="list-style-type: none"> • väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust	Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine.
<ul style="list-style-type: none"> • annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu	Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil.
<ul style="list-style-type: none"> • koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu	Tekstilähedane ümberjutustamine. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus.
Valdkonnaülene lõiming. Kunst: koomiksi joonistamine, kuulnud jutule järje joonistamine.	
<ul style="list-style-type: none"> • vaatab ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel	Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.
Valdkonnaülene lõiming. Loodusõpetus: loodusvaatlused.	
<ul style="list-style-type: none"> • esitab luuletust peast	Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. Luuletuste ilmikas (mõtestatud) esitamine. Eri meelega luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatud peast esitamine.

Valdkonnaülene lõiming. Loodusõpetus - looduse teemalised luuletused.	
Lugemine	
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu	Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.
<ul style="list-style-type: none"> • mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu	Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule.
Valdkonnaülene lõiming. Loodusõpetus - vestlus ja tekstid loomadest.	
<ul style="list-style-type: none"> • vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele	Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine.
Valdkonnaülene lõiming. Inimeseõpetus - liiklusohutus.	
<ul style="list-style-type: none"> • leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel	Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust.

<ul style="list-style-type: none"> tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna	Tekstiliikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna. Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend.
<ul style="list-style-type: none"> kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi	Õpiku sõnastiku kasutamine. Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine.
<ul style="list-style-type: none"> on lugenud jõukohaseid lasteraamatuid, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi	Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamine. Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine.
Valdkonnaülene lõiming. Kunst: Loetud raamatu põhjal pildi joonistamine.	
Kirjutamine	
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid	Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine. Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel.

<ul style="list-style-type: none"> • Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähedel. Korrektne vormistus - kutse, õnnitlus, teade.	Kirjutab tahvlilt ja õpikust ära. Täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga. Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga.
Valdkonnaülene lõiming. Kunst: kompositsioon - kuidas paigutada tekst ja joonistus korrektselt paberile. Rahvuslikud motiivid. Loovus ja loogika: kutse koostamine arvutis.	
<ul style="list-style-type: none"> • kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil	Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel.
Valdkonnaülene lõiming. Loodusõpetus: uurimus taime ja looma kohta.	
<ul style="list-style-type: none"> • eristab ja märgib õigesti tähte, täis- ja kaashäälikut; eristab silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit	Harjutused.
<ul style="list-style-type: none"> • kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud vöõrsõnade algusesse	Harjutused. Etteütlus.
<ul style="list-style-type: none"> • teab peast vöörtähtedega tähestikku	Tähestikulise järjekorra harjutused. Vöõrsõnade leidmine tekstist.
<ul style="list-style-type: none"> • alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti	Harjutused. Etteütlus. Kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja

või küsimärgiga; kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes	küsimuste abil. Ümberjutustus.
<ul style="list-style-type: none"> kirjutab õigesti sõnade lõppu<ul style="list-style-type: none"> -d (mida teed?), -te (mida teete?) -sse (kellesse? millesse?) -ga (kellega? millega?), -ta (kellela? millela?)	Harjutused. Etteütlus.
<ul style="list-style-type: none"> kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20–25 sõna lihtlausetena)	Etteütlus. Eneseanalüüs.
<p>Kõikide 2. klassi õppeainete ainealaste oskussõnade ja terminite tutvustamine tegevuse kaudu ning eakohane eneseväljendusoskus.</p> <p>Matemaatika: arvsõnad. Probleemülesannete lahendamine. Arvsõnad. Matemaatilise teksti ning erinevate töökorralduste kaudu kujundatakse teadlik lugemisoskus. Õpilane koostab matemaatilisi jutukehi etteantud arvude, piltide ja tehemärkide järgi. Kujundatakse teadlikku lugemisoskust matemaatilise teksti ning erinevate töökorralduste kaudu. Õpilane koostab tekstülesandeid etteantud andmete põhjal. Mängitakse poemängu käibelolevate rahaühikutega arvutamise ning viisaka suhtlemise treenimiseks. Ajamäärused praegu, varsti, ükskord, ammu, hiljem jne.</p>	

3. klass. Eesti keel

Valdkonnaülene lõiming. Kõikide 3. klassi õppeainete ainealaste oskussõnade ja terminite tutvustamine tegevuse kaudu ning eakohane eneseväljendusoskus kogu koolipäeva vältel.

Muusikaõpetus: Saksa kultuuriloo ja keele esiletoomine, ajalooliste seoste märkamine, eetika ja empaatia osalus ümbritsevas.

Matemaatika: Probleemülesannete lahendamine. Arvsõnad. Matemaatilise teksti ning erinevate töökorralduste kaudu kujundatakse teadlik lugemisoskus. Õpilane koostab matemaatilisi jutukesi etteantud arvude, piltide ja tehtemärkide järgi. Kujundatakse teadlikku lugemisoskust matemaatilise teksti ning erinevate töökorralduste kaudu. Õpilane koostab tekstülesandeid etteantud andmete põhjal. Mängitakse poemängu käibelolevate rahaühikutega arvutamise ning viisaka suhtlemise treenimiseks. Ajamäärused praegu, varsti, ükskord, ammu, hiljem jne.

Suuline keelekasutus	
Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi	Pikema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhtnõotide kuulamine, nende järgi toimimine. Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus,

	pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine.
Valdkonnaülene lõiming. Kunst ja tööõpetus, kehaline kasvatus: tööjuhiste kuulamine ja järgimine.	
<ul style="list-style-type: none"> väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid	Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.
<ul style="list-style-type: none"> vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi	Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
Valdkonnaülene lõiming. Loodusõpetus, kunst, matemaatika: vaatlus ja kirjeldamine. Loodusõpetus- sügise tunnused looduses. Kunstiõpetus: kirjelduse järgi pildi joonistamine.	
<ul style="list-style-type: none"> avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta	Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.
<ul style="list-style-type: none"> annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti,	Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.

lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi	
Valdkonnaülene lõiming. Matemaatika: tehted probleemülesande lahendamisel raha kasutamise kohta. Kunst - aastaegade tunnused seoses piltjutu joonistamisega.	
<ul style="list-style-type: none"> jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu	Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.
Valdkonnaülene lõiming. Kunst - pildi joonistamine luuletuse põhjal. Matemaatika: ajajoone koostamine, nädalakava koostamine.	
<ul style="list-style-type: none"> leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu	Sõnavara arendamine: sõnatäheenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine.
<ul style="list-style-type: none"> esitab luuletust peast	Luuletuse valimine, pähe õppimine, esitamine klassile.
Valdkonnaülene lõiming. Kunst: pildi joonistamine luuletuse põhjal.	
Lugemine	

<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti	Funktsionaalse lugemise harjutused.
Valdkonnaülene lõiming. Loodus - aastaegade tunnused, rändlinnud, lõunamaa loomad, loodusnähtuste vaatlus.	
<ul style="list-style-type: none"> • loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga	Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust.
<ul style="list-style-type: none"> • töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel	Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine.
Valdkonnaülene lõiming. Loovus ja loogika: Otsib internetist vajalikku informatsiooni referaadi/esitluse koostamiseks.	
<ul style="list-style-type: none"> • vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta	Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.
<ul style="list-style-type: none"> • eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku,	Teksti analüüs. Harjutused. Etteütlus.

keeldu	
<ul style="list-style-type: none"> tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja	Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri, folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.
Valdkonnaülene lõiming. Kunst: vanasõnade joonistamine.	
<ul style="list-style-type: none"> on lugenud läbi vähemalt <i>neli</i> eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust	Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.
<ul style="list-style-type: none"> teab nimetada mõnda lastekirjanikku	Klassiväline lugemine; ettekanne lastekirjanikust.
Kirjutamine	
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga	Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine).
<ul style="list-style-type: none"> kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti	Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma

korrekselt paberile või arvutis, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt	kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.
<ul style="list-style-type: none"> • valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu	Harjutused
<ul style="list-style-type: none"> • märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörd sõnade õpitud lõppe ja tunnuseid	Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. <i>k, p, t s-i</i> ja <i>h</i> kõrval. <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). <i>h</i> sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.
<ul style="list-style-type: none"> • teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestik- järjestuses	Harjutused
<ul style="list-style-type: none"> • kirjutab suure algustähega lause alguse, inimeste- ja	Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes.

loomade nimed ning õpitud kohanimed	Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna.
Valdkonnaülene lõiming. Loodusõpetus: Eesti kaart ja kohanimed.	
<ul style="list-style-type: none"> • piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi	Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; <i>et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui</i> puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.
<ul style="list-style-type: none"> • kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna)	
<ul style="list-style-type: none"> • koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel	Kutse, õnnitluse, teate, e-kirja kirjutamine. Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks. Oma kirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.
Valdkonnaülene lõiming. Kunstiõpetus: kutse, kirjelduse järgi pildi joonistamine, piltjutu koostamine, muusikajärgi joonistamine, postmargi kujundus, sünnipäevakaardi kujundamine, piltliitsõnade joonistamine.	
<ul style="list-style-type: none"> • kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile	Loovtöö kirjutamine (vaba jutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasalugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus.

Sündmusest ja loomast kirjutamine.

Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.

Kirja kirjutamine..

Oma kirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

Valdkonnaülene lõiming. Loodusõpetus: talv kirjanduses, linnu ja looma kohta info otsimine. Ravimtaimede kohta info otsima. Looduskaitse.
Loodusõpetus: loomade ja lindude käitumine, nende rahvapärased nimetused.

II kooliaste

4. klass. Eesti keel

Valdkonnaülene lõiming

Muusika: emakeel, võõrkeeled, kirjandus, ajalugu, ühiskonnaõpetus, loodushoid.

Saksa kultuuriloo ja keele esiletoomine, ajalooliste seoste märkamine, eetika ja empaatia osalus ümbritsevas.

Matemaatika: arvsõnad. Tekstist vajalike andmete leidmine ja nendega arvutamine. Lühendite mõistmine. „Matemaatilise teksti kirjutamine ilma arve ja arvsõnu kasutamata“ <https://oppekava.ee/matemaatika-loimingust-teiste-oppeainetega-projekt-oppe-kaudu/>

Suuline ja kirjalik suhtlus	
Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi	Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.

<ul style="list-style-type: none"> • annab lühidalt edasi kuuldu sisu	<p>Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine. Kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel.</p> <p>Lavastuse, kuuldud proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine.</p>
<p>Loodusõpetus: Oskab kirjeldada Maa tekkimist ja elu arengut maal.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes	<p>Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi	<p>Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms).</p> <p>Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks).</p>
<p>Matemaatika, loodusõpetus, kunst, muusika: vastab täislausega kuuldu ja nähtu kohta küsimustele.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt	<p>Sõnavara avardamine ja täpsustamine.</p> <p>Vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitlus, tutvustus.</p> <p>Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnavalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte</p>

	lõpuleviimine).
<ul style="list-style-type: none"> leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi	Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). Erinevate käitumisviiside ja koostöövormide võrdlemine. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. Lisateabe otsimine.
<ul style="list-style-type: none"> kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid	Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Fakt ja aramus. Töö sõnastikega.
Loovus ja loogika: otsib internetist vajalikku informatsiooni referaadi/esitluse koostamiseks.	
<ul style="list-style-type: none"> esitab peast luuletuse või rolliteksti	Dialogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine. Pantomiim. Rollimäng.
Teksti vastuvõtt	
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti	Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.

	Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires.
<ul style="list-style-type: none"> otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse	Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine.
<ul style="list-style-type: none"> vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi	Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega. Märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine.
<ul style="list-style-type: none"> leiab teksti peamõtte	Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel.
<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi	Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord.
<ul style="list-style-type: none"> leiab tekstist vajalikku infot	Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste

	<p>väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada).</p> <p>Märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskaemi, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine.</p> <p>Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine.</p>
<ul style="list-style-type: none"> tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja	<p>Luuletuse sisu eripära määramine (loodus, nali jne); riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad).</p> <p>Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri</p> <p>Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.</p>
<ul style="list-style-type: none"> on läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost (raamatut)	<p>Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades.</p>

<ul style="list-style-type: none"> tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust	<p>Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine.</p> <p>Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.</p>
Tekstiloomed	
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest	<p>Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid.</p>
<ul style="list-style-type: none"> jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel	<p>Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, veenmiskiri, tarbetekstid (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam, arvamyslugu).</p>

<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest	Eseme, olendi, inimese kirjeldamine. Iseloomulike tunnuste esitamine.
<ul style="list-style-type: none"> kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile	Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida).
Valdkonnaülene lõiming. Matemaatika, kunst: lauamängu koostamine (reeglite sõnastamine, kujundamine).	
<ul style="list-style-type: none"> kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel	Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine.
<ul style="list-style-type: none"> teeb oma tekstiga tööd	Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, tsentriline kaart, sündmuste kaart, muusika, pilt, rollimäng jne), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.

5. klass. Eesti keel

Valdkonnaülene lõiming

Muusika: emakeel, võõrkeeled, kirjandus, ajalugu, ühiskonnaõpetus, loodushoid. Saksa kultuuriloo ja keele esiletoomine, ajalooliste seoste märkamine, eetika ja empaatia osalus ümbritsevas.

Matemaatika: Üldpädevused ja õppekava läbivad teemad, lõiming. Suhtluspädevus. Emakeel. Tekstülesannete ja probleemülesannete lahendamise juures on väga oluline teksti mõistmine ning oskus loetust eristada vajalikku informatsiooni. Ise ülesannete tekste koostades tuleb olla sõnastustes täpne ja ka grammatiliselt korrektne. Kasutada sobivat stiili ja sõnavara. Järgida hea tava, et ülesandes ei oleks liiga palju liigset infot. Rühmatöö. Teeme lihtsamaks. (vt. meetodilistest soovitustest) Üldpädevused ja õppekava läbivad teemad. Suhtluspädevus: esitab oma seisukohti ja kuulab rühmakaaslasi, väärtustab õigekeelsust ja väljendusrikast keelt.

Arvutiõpetus: Tekstide vormistamine ja salvestamine. Kirjutamisoskuse arendamine, sh tekstide struktureerimine, vormistamine ja salvestamine.

Suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine)	
Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis.

<ul style="list-style-type: none"> lahendab lihtsamaid probleemülesandeid	Paaris- ja rühmatöö.
<ul style="list-style-type: none"> esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust	Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine. Suuline arvamuse avaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitus ja tutvustus. Väite põhjendamine.
Teksti vastuvõtt	
<ul style="list-style-type: none"> loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste	Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.
<ul style="list-style-type: none"> esitab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte	Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.

<ul style="list-style-type: none"> • kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid	Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek ning seoste esiletoomine.
Tekstiloome	
<ul style="list-style-type: none"> • jutustab, kirjeldab, arutleb suuliselt ja kirjalikult	Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine. Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.
<ul style="list-style-type: none"> • esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande	Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika.
<ul style="list-style-type: none"> • kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju	Erinevate tekstide loomine.
<ul style="list-style-type: none"> • vormistab kirjalikud tekstid korrektselt	Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus.
<ul style="list-style-type: none"> • kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid	

Keeleteadlikkus	
<ul style="list-style-type: none"> nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid	Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Sugulaskeeled ja sugulasrahvad.
<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi	Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Võõrtähed ja -häälikud.
<ul style="list-style-type: none"> järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid	Kaashäälikuühendi õigekiri. Tähed g, b, d s-tähe kõrval. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Sõnaliigid: tegusõnad, käandsõnad ja muutumatud sõnad. Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis. Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käänamine. Käanded, nende küsimused ja tähendus. Õige käände valik sõltuvalt lause kontekstist. Ainsus ja mitmus. Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed

<ul style="list-style-type: none"> • moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid	<p>Lause. Alus ja öeldis. Lihtsamad lause laiendamise võimalused. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses. Koondlause kasutamine tekstis.</p> <p>Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes;	<p>Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused.</p> <p>Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).</p>

5. klass. Kirjandus

Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost	<p>Koostab teksti kohta sisukava, kasutades väiteid või märksõnu. Vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega. Kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja</p>

	<p>käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, võrdleb iseennast mõne tegelasega.</p> <p>Arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist	<p>Koostab teksti kohta eriliigilisi küsimusi.</p> <p>Leiab lõigu kesksed mõtted.</p> <p>Vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega. Järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha. Kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, võrdleb iseennast mõne tegelasega.</p> <p>Arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust.</p> <p>Otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust	<p>Esitlus, sisukokkuvõtte tegemine, tähelepanelik kuulamine, küsimuste esitamine, arutlemine ja oma arvamuse põhjendamine.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi	Info otsimine õpetaja juhendamisel ja iseseisvalt, mõne näidisartikli või uudise analüüs ja koostamine.
<ul style="list-style-type: none"> • kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad	Lühikese ettekande koostamine, info otsimine teatud teemade kohta.
<ul style="list-style-type: none"> • väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri	Külastused (muuseum, teater), teemakohase muusikapala kuulamine ja selle põhjal ülesande lahendamine, arutelu.
<ul style="list-style-type: none"> • õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri	Muuseumikülastus, teatrikülastus, näidendi katkendi või lühinäidendi esitamine või osade kaupa lugemine.
<ul style="list-style-type: none"> • eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid	Tekstinäited, vanasõnade ja kõnekäändude seletamine ja tekstis kasutamine, rahvalaulu lugemine ja sisu analüüs.
<ul style="list-style-type: none"> • nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust	Luuletuse ilmikas esitamine, luuletuse peast esitamine, kujundlike väljendite ja nende tähenduse analüüs.
<ul style="list-style-type: none"> • koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete	Olulise leidmine tekstist, arutlus, kava koostamine, ülesehituse analüüs.

või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte	
<ul style="list-style-type: none"> • nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte	Arutelu, diskussioon, lugemispäeviku pidamine, lühikirjand või sündmuste analüüsile suunavate küsimuste lahendamine.
<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist	Iseloomustuse koostamine, arutelu klassis või rühmas.
<ul style="list-style-type: none"> • järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut	Kava koostamine.
<ul style="list-style-type: none"> • rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta	Harjutused sõnaraamatuga või tundmatute sõnade väljakirjutamine ja nendele koos või rühmas tähenduste leidmine.
<ul style="list-style-type: none"> • kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste	Loovate ülesannete lahendamine.
<ul style="list-style-type: none"> • osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd	Diskussioon ja rühmatöö.
<ul style="list-style-type: none"> • esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;	Teksti mõtestamine ja selle seletamine, luuletuse peast esitamine ja ümberjutustamine, mõttega lugemine.

<ul style="list-style-type: none"> • mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele	Konstruktivse kriitika mõiste ja selle põhimõtete rakendamine.
<ul style="list-style-type: none"> • jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale	Jutustamine
<ul style="list-style-type: none"> • jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal	Jutustamine
<ul style="list-style-type: none"> • kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid	Peategelane, kõrvaltegelane, sõnum, iseloomustus, kirjeldus, dialoog, näidend, vanasõna, mõistatus, kõnekäänd, naljand, muistend, muinasjutt.

6. klass. Eesti keel

Valdkonnaülene lõiming

Muusika: Eesmärgistatud kuulamine ja lugemine, kuulatu ja loetu märkmete tegemine ja selle kohta arvamuse esitamine suuliselt või kirjalikult; õpitavate laulude või kuulatavate muusikapaladega seotud teemadel vestlemine; eri tüüpi tekstidest vajaliku teabe leidmine ja usaldusvääruse hindamine; esitluse koostamine ja ettekanne; õigehääldus ja õigekiri, sh pealkirja vormistamine; sõnade silbitamine laulusõnades; laulusõnade tähenduse selgitamine; muusika oskussõnavara ja noodisümbolite tutvustamine; lihtsate laulusõnade loomine.

Matemaatika: arvsõnad kirjutamine, korrektselt sõnastatud vastus ning ülesande lahenduse selgitused.

Suuline keelekasutus	
Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida	Suuline ja kirjalik tekst.
<ul style="list-style-type: none"> esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust, sõnastab järelduse	Olulise leidmine, põhjus ja tagajärg, fakt ja arvamus.
<ul style="list-style-type: none"> lahendab lihtsamaid probleemülesandeid	Paaristöö, rühmatöö.
<ul style="list-style-type: none"> põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslase põhjendatud seisukohti	Põhjendus, arutelu, viisakus, arutelu, diskussioon, paaristöö, rühmatöö.
<ul style="list-style-type: none"> oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii suulist kui ka kirjalikku kokkuvõtet	Kokkuvõtte koostamine, olulise info leidmine, suunavatele küsimustele vastamine, märksõnaskeemi, tabeli koostamine, lünkteksti täitmine.
Teksti vastuvõtt	

<ul style="list-style-type: none"> • tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi	Artikkel, intervjuu, reportaaž, arvustus, kirjand.
<ul style="list-style-type: none"> • loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste	Lugemine, arutelu.
<ul style="list-style-type: none"> • võrdleb tekste, esitab küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte	Arvamuse avaldamine, põhjendamine, tähelepanelik kuulamine, kokkuvõtte koostamine, küsimuste abil olulise info leidmine.
<ul style="list-style-type: none"> • kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid	Töö eri tüüpi tekstidega, suunavad küsimused, arutelu.
<ul style="list-style-type: none"> • tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe	Keeleveebi ja sõnaveebi kasutamine vajadusel, samuti töö õigekeelsussõnaraamatuga.
<ul style="list-style-type: none"> • võrdleb eri allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest	Fakti ja arvamuse eristamine, suhtumist väljendavad sõnad, tõestamine ja põhjendamine.
Tekstiloomed	
<ul style="list-style-type: none"> • leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet	Kõne mõiste, sissejuhatus, lõigu ülesehitus, väide ja selle tõestamine, lõppsõna tähtsus.

<ul style="list-style-type: none"> tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;	Ettevalmistus, sissejuhatus, teema arendus, lõppsõna, kava ja märksõnad kui esinemise abivahend.
<ul style="list-style-type: none"> jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult;	Arutlus, kirjand, arvustus.
<ul style="list-style-type: none"> esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande	Oma arvamuse põhjendamine, lühike sõnavõtt või esitlus rühmas või iseseisvalt.
<ul style="list-style-type: none"> avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult	Arvamus, arvustus, põhjendus, fakti ja arvamuse eristamine, põhjendus ja argument.
<ul style="list-style-type: none"> kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju	Kirjand, kiri.
<ul style="list-style-type: none"> Vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis	Korrektne vormistus, äärejoon, lõik, korrektne parandamine.
<ul style="list-style-type: none"> kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid	Tekstiloome ülesanded, kirjand.
Keeleteadlikkus	
<ul style="list-style-type: none"> tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpuhte ja	Sõnaliigi määramine, sõnade rühmitamine, lünkade täitmine, etteütlus,

lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid	sõnade häälduse võrdlemine, kaashäälikuühendireegel ja erandid.
<ul style="list-style-type: none"> moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid 	Kirjavahemärgiharjutused ja lausete moodustamine, etteütlus.
<ul style="list-style-type: none"> oskab kasutada veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks 	Sõnavaraülesanded, rühmatöö, sõnade seletamine, keeruliste sõnade tekstist leidmine.
<ul style="list-style-type: none"> rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsid ja hinnates 	Kirjandi kirjutamine, vigade paranduse koostamine, keelekasutuse analüüs (kõnekeel, släng, murre).

6. klass. Kirjandus

Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost 	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.

<ul style="list-style-type: none"> • loeb latusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist	Lugemine ja aruteldu, erinevad loetu sisu analüüsima ja mõistma suunavad küsimused ja ülesanded, iseiseisev ja rühmatöö.
<ul style="list-style-type: none"> • tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust	Esitlus või suuline arutelu.
<ul style="list-style-type: none"> • loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi	Artikli ja intervjuu lugemine, eesmärgistatud info otsimine.
<ul style="list-style-type: none"> • kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad	Erinevad ülesanded infoallikatega.
<ul style="list-style-type: none"> • väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri	Rahvaluuletekstid, erinevate tekstide analüüs, õppekäigud.
<ul style="list-style-type: none"> • õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri	Õppekäigud, harivate tekstide lugemine, arutelu.
<ul style="list-style-type: none"> • eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid	Rahvajuttude, regilaulu lugemine ja analüüs, küsimustele vastamine, arutelu, mõistatuste lahendamine, vanasõnade ja kõnekäändude tähenduse seletamine

žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid	ja kaustamine.
<ul style="list-style-type: none"> • nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust	Luuletuse analüüs, suunavad küsimused, luuletuse põhjal pildi joonistamine.
<ul style="list-style-type: none"> • koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte	Kava koostamine, märksõnade leidmine või eelnevalt toodud märksõnade tekstis sobivasse kohta asetamine, arutelu, küsimustele vastamine.
<ul style="list-style-type: none"> • nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte	Arutelu, kirjand või muu loovtöö loetu põhjal, nt kiri tegelasele, hinnang teosele.
<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist	Tegelase analüüs, käitumisest näidete toomine, väidete tõestamine ja vaidlustamine.
<ul style="list-style-type: none"> • järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut	Teksti analüüs, suunavatele küsimustele vastamine, kava koostamine.
<ul style="list-style-type: none"> • rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta	Töö sõnaraamatutega, tundmatute sõnade väljakirjutamine, rühmatöö erinevate sõnaraamatutega veebis, õigekeelsussõnaraamatuga.

<ul style="list-style-type: none"> kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste	Kirjand, lühiarutlus, kirjeldus, arvustus, iseloomustus, luuletus, haiku, dialoog.
<ul style="list-style-type: none"> osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd	Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Illustratiivsete näidete (nt iseloomulike detailide) otsimine tekstist. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Diskussioon, arutelu.
<ul style="list-style-type: none"> esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust	Ilmekas esitus, peast esitamine.
<ul style="list-style-type: none"> mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele	Teksti sisuline analüüs, konstruktiivne kriitika.
<ul style="list-style-type: none"> jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale	Ladus esitus.
<ul style="list-style-type: none"> jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal	Kavapunktide ja märksõnade põhjal teksti esitamine.
<ul style="list-style-type: none"> kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid	

III kooliaste

7. klass. Eesti keel

Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest	Praktiliste harjutuste ja võrdlevate tegevuste läbiviimine, et tuua esile erinevused suulises ja kirjalikus kõnes.
Valdkonnasisene lõiming. Keeleõpetuse ühendamine kirjandusega, et uurida erinevate tekstide keelekasutust. Valdkonnaülene lõiming. Keeleõppe integreerimine sotsiaalteadustega, et uurida keelekasutuse mõju suhtluses ja kultuurilistes kontekstides.	
<ul style="list-style-type: none"> teeb kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte	Kuulamis- ja lugemisharjutuste rakendamine, millele järgnevad kokkuvõtete koostamine.
Valdkonnasisene lõiming. Sidumine lugemis- ja kirjutamisoskustega, et arendada tekstide mõistmist ja edasiandmist Valdkonnaülene lõiming. Erinevate ainevaldkondade tekstide kasutamine, et arendada üldisi kokkuvõtete tegemise oskusi.	
<ul style="list-style-type: none"> põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult	Arutelud ja väitlused, mis arendavad argumenteerimis- ja väljendusoskusi.
Valdkonnasisene lõiming. Keelekasutuse seostamine kirjandusanalüüsiga, et arendada tekstide tõlgendamise oskusi. Valdkonnaülene lõiming. Arutelude ja väitluste sidumine teiste õppeainetega, nagu ajalugu või ühiskonnaõpetus.	
<ul style="list-style-type: none"> märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevalikuid	Erinevate tekstide analüüsimine, et märgata keelekasutuse eripärasid ja stiile.

Valdkonnasisene lõiming. Kirjandustekstide ja suulise suhtluse analüüsi ühendamine. Valdkonnaülene lõiming. Kultuurilise konteksti kaasamine keelekasutuse mõistmiseks.	
<ul style="list-style-type: none"> teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast	Tekstiliikide ja nende väljenduslaadide uurimine.
Valdkonnasisene lõiming. Erinevate tekstide ja nende stiilide võrdlemine. Valdkonnaülene lõiming. Tekstide seostamine nende kultuurilise ja ajaloolise kontekstiga	
<ul style="list-style-type: none"> võtab kokku ja konspekteerib tekste, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel, osutab arusaamatule	Konspektimise ja tekstide võrdleva analüüsi harjutused.
Valdkonnasisene lõiming. Tekstide analüüsimine ja võrdlemine erinevatest žanritest. Valdkonnaülene lõiming. Tekstide seostamine nende praktilise kasutusega teistes õppeainetes.	
<ul style="list-style-type: none"> kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa	Kirjutamis- ja esinemisostkuste järkjärguline arendamine.
Valdkonnasisene lõiming. Kirjaliku ja suulise väljenduse oskuste ühendamine. Valdkonnaülene lõiming. Esinemisostkuse seostamine teiste ainetega, nagu ajalugu või muusika.	
<ul style="list-style-type: none"> esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne)	Suulise esinemise praktikad ja harjutused.
Valdkonnasisene lõiming. Keeleõpetuse seostamine esinemiskunstiga. Valdkonnaülene lõiming. Suulise esinemise oskuste rakendamine teistes ainetes.	
<ul style="list-style-type: none"> kirjutab suhtlussituatsiooni sobivaid tekste, arvestab teksti vastuvõtjat, järgib õigekirjanorme, kasutab mitmekesiseid	Praktikumid ja harjutused, kus luuakse erinevate suhtlussituatsioonide jaoks

grammatilisi tarindeid ja sõnavara	sobivaid tekste.
Valdkonnasisene lõiming. Kirjanduse ja keeleõpetuse ühendamine, analüüsides erinevaid tekstistiile ja nende sobivust kontekstides. Valdkonnaülene lõiming. Sidumine sotsiaalteaduste ja ajaloo, uurides keele mõju kultuuridevahelisele suhtlusele. Saksa keel: kirja kirjutamine.	
<ul style="list-style-type: none"> • suhtub mõistvalt eesti keelt teise keelena kõnelejatesse, on toetav vestluspartner 	Tegevused, mis keskenduvad kultuuridevahelisele suhtlusele ja keeleõppele.
Valdkonnasisene lõiming. Ühendamine psühholoogia ja keeleõppega, mõistes erinevaid õpistiile ja -strateegiaid. Valdkonnaülene lõiming. Sidumine sotsiaalteaduste ja ajaloo, uurides keele mõju kultuuridevahelisele suhtlusele.	
<ul style="list-style-type: none"> • kasutab eesti kirjakeelt avalikult esinedes ning õppides 	Esinemisoskuste ja -tehnikate õppimine, keskendudes kirjakeele kasutamisele.
Valdkonnasisene lõiming. Integreerimine kirjanduse ja retoorikaga, õppides tõhusat sõnakasutust ja esitlusviisi. Valdkonnaülene lõiming. Ühendamine meediaõpetusega, käsitledes avalikku esinemist ja meediaga suhtlemist.	
<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ja -vorme, lauseehituse peajooni 	Keeleteaduslikud harjutused ja praktilised ülesanded häälikusüsteemi uurimiseks.
Valdkonnasisene lõiming. Keeleteaduse ja grammatika ühendamine, analüüsides häälikute rolli keeles. Valdkonnaülene lõiming. Sidumine muusika ja kunstiga, uurides helide esteetikat ja nende mõju keelele.	
<ul style="list-style-type: none"> • kasutab ja mõistab tekstis erineva stiiliväärtusega sõnu ja väljendeid, tunneb eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid 	Tekstide analüüs ja loomine, keskendudes sõnade stiililisele väärtusele.
Valdkonnasisene lõiming. Kirjanduse ja keeleõppe sidumine, uurides sõnavara valikut ja stiili erinevates tekstides. Valdkonnaülene lõiming. Ühendamine sotsioloogia ja psühholoogiaga, uurides keele mõju inimeste tajule ja käitumisele.	

Tunneb tegusõnade vorme: pööre, aeg, eitav ja jaatav kõne, isikuline ja umbisikuline tegumood, kõneviis	Harjutused.

7. klass. Kirjandus

Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> loeb lodusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemiskust ning juhib oma lugemisprotsessi 	Lugemiskuste arendamine, kasutades erinevaid tekste ja lugemisstrateegiaid.
<p>Valdkonnasisene lõiming. Ühendamine kirjanduse ja keeleõppega, rõhutades lugemise olulisust keeleoskuse arendamisel.</p> <p>Valdkonnaülene lõiming. Sidumine ajaloo, uurides ajalooliste tekstide lugemist ja nende mõju mõistmist.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid 	Žanrite ja kirjanduslike vormide uurimine, pakkudes näiteid ja analüüse.
<p>Valdkonnasisene lõiming. Kirjanduse ja keeleõppe ühendamine, uurides žanrite erinevusi ja omadusi.</p> <p>Valdkonnaülene lõiming. Ühendamine kunsti ja muusikaga, uurides kuidas erinevad žanrid väljenduvad teistes kunstivormides.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi 	Raamatute valiku ja lugemiskogemuste jagamine, toetades isiklikku lugemisvara valikut.

Valdkonnasisene lõiming. Ühendamine kirjanduse ja keeleõppega, rõhutades lugemise tähtsust keeleoskuse arendamisel. Valdkonnaülene lõiming. Sidumine psühholoogiaga, uurides lugemise mõju isiksuse arengule.	
<ul style="list-style-type: none"> nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte	Kirjandusteoste analüüs, keskendudes peamistele teemadele ja nende esitlusele.
Valdkonnasisene lõiming. Kirjanduse ja keeleõppe ühendamine, uurides teemade esitlust ja väljendusviise. Valdkonnaülene lõiming. Ühendamine ajaloo ja filosoofiaga, uurides, kuidas kirjandusteosed peegeldavad ajaloolisi ja filosoofilisi kontseptsioone.	
<ul style="list-style-type: none"> teeb kokkuvõtte teose süžees, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid	Kirjandusteoste süžeede analüüs, sealhulgas tegevusaja ja -koha, tegelaskujude ja nende suhete uurimine.
Valdkonnasisene lõiming. Kirjanduse ja keeleõpetuse ühendamine, süvendades mõistmist teose struktuurist ja sisust. Valdkonnaülene lõiming. Sidumine psühholoogia ja sotsiaalteadustega, uurides tegelaste väärtushoiakuid ja suhteid.	
<ul style="list-style-type: none"> rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta	Sõnavara laiendamisele suunatud tegevused ja harjutused, sealhulgas sõnade tähenduste uurimine.
Valdkonnasisene lõiming. Keeleõppe ja kirjanduse ühendamine, rõhutades sõnavara olulisust keelekasutuses. Valdkonnaülene lõiming. Sidumine sotsiaalteaduste ja psühholoogiaga, uurides keele mõju . Lõiming kunstiga: Teha teosenädala rühmatöö jaoks lauamängud. Sisend, lauamängu reeglid ja lugu tuleb õpilastel teha kirjanduse tunnis, mängulaud, nupud jms kunstis.	
<ul style="list-style-type: none"> kuulab tähelepanelikult, oskab leida olulist infot	Kuulamisülesanne, lugemisülesanne, eri tüüpi meediatekstide analüüs

Valdkonnaülene lõiming. Bioloogia: eri tüüpi loodusfilmid, nendest olulise info leidmine, loodusteemalise arutleva kirjandi kirjutamine.	
<ul style="list-style-type: none"> selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast 	Kirjandusteoste vormiliste aspektide uurimine ja nende seostamine teose sisuga, rahvalaul ja rahvaluule lühivormid.
Meenutame varem õpitud rahvaluule alaliike. Muusika: viisistatud luule ja rahvalaul.	

8. klass. Eesti keel

Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi 	Õpetatakse erinevaid suhtlemisviise ja nende kasutamist vastavalt situatsioonile, sealhulgas ametlik ja mitteametlik suhtlus, suuline ja kirjalik kommunikatsioon.
Valdkonnasisene lõiming. Keeleõppe ja kirjanduse kombinatsioon, käsitledes erinevaid tekstiliike ja nende suhtlusstiile. Valdkonnaülene lõiming. Ühendamine sotsiaalteadustega, uurides suhtlusnorme ja -tavasid erinevates kultuurilistes ja sotsiaalsetes kontekstides. Saksa keel: e-kirja vormistamine, eri stiilid: ametlik stiil, argistiil.	
<ul style="list-style-type: none"> iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi 	Tutvustatakse erinevaid tekstiliike (näiteks ilukirjandus, teadustekstid, ajakirjandus) ja analüüsitakse nende omadusi.
Valdkonnasisene lõiming. Kirjanduse ja keeleõppe ühendamine, käsitledes tekstide struktuuri ja stiili. Valdkonnaülene lõiming. Sidumine ajaloo ja meediaõpetusega, uurides, kuidas erinevad tekstiliigid on ajaloolises kontekstis arenenud ja kuidas neid	

tänapäeval kasutatakse.	
<ul style="list-style-type: none"> teeb järelduki kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina 	Õpilased õpivad analüüsima keelekasutust ja kujundlikkust tekstides, tuues esile nende mõjutsjõu.
<p>Valdkonnasisene lõiming. Keeleõppe ja kirjandusanalüüsi ühendamine, uurides, kuidas keelevahendid ja kujundid mõjutavad teksti mõistmist.</p> <p>Valdkonnaülene lõiming. Sidumine psühholoogia ja retoorikaga, uurides, kuidas keelevahendid mõjutavad veenmist ja suhtumist. Nt plakati tegemine, keeleline mõjutamine</p>	
<ul style="list-style-type: none"> leiab tekstiloomeks vajalikku teavet eri allikatest ja keskkondadest, valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis 	Õpetatakse, kuidas leida ja hinnata teavet tekstiloomeks, sealhulgas allikate kriitiline valik ja viitamine.
<p>Valdkonnasisene lõiming. Keeleõpe ja infootsingu oskuste ühendamine, rõhutades allikate usaldusväärsust ja asjakohasust.</p> <p>Valdkonnaülene lõiming. Sidumine teadus- ja infoõpetusega, õpetades õpilasi kasutama ja hindama erinevaid teabeallikaid.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga, vahendab kuulnud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale 	Praktilised harjutused ja ülesanded kirjutamiseks ja esinemiseks, keskendudes eesmärgi ja sisu sidumisele.
<p>Valdkonnasisene lõiming. Keeleõpetuse ja retoorika ühendamine, et parandada oskust siduda sõnumit ja eesmärki.</p> <p>Valdkonnaülene lõiming. Ühendamine sotsiaalteadustega, et mõista suhtluse ja keelekasutuse mõju ühiskonnale.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> kasutab kirjutamisel mitmeid keeleallikaid ja teeb saadud teabe põhjal teadlikke keelevalikuid 	Koolitus ja harjutused erinevate keeleallikate kasutamiseks ja nende integreerimiseks kirjutamisel.
<p>Valdkonnasisene lõiming. Keeleõpetuse ja kirjanduse ühendamine, et arendada oskusi teabe integreerimiseks ja keelevalikuteks.</p> <p>Valdkonnaülene lõiming. Ühendamine infotehnoloogia ja teadusega, et mõista keele ja info töötlemise seoseid</p>	

<ul style="list-style-type: none"> tunneb peamisi lausetarindeid ja varieerib neid kirjutades korrektsel ja sobival viisil, sh kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet 	Grammatiliste struktuuride ja lausetüüpide uurimine, sealhulgas praktilised kirjutamisharjutused.
Valdkonnasisene lõiming. Grammatika ja keeleõpetuse ühendamine, et mõista lauseehituse ja selle mõju keelele. Valdkonnaülene lõiming. Sidumine loogika ja retoorikaga, et mõista lausestruktuuride mõju argumentatsioonile ja väljendusoskusele.	

8. klass. Kirjandus

Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kuut loetud tervikteost 	Kirjandusteoste lugemine ja analüüsimine, sealhulgas tüvitekstid nii eesti kui maailmakirjandusest, keskendudes nende tõlgendamisele ja kriitilisele analüüsile.
Valdkonnasisene lõiming. Kirjanduse ja keeleõpetuse ühendamine, uurides erinevaid žanre ja stiile. Valdkonnaülene lõiming. Sidumine ajaloo ja kunstiga, et mõista kirjandusteoste ajaloolist ja kultuurilist konteksti.	
<ul style="list-style-type: none"> loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid 	Aimekirjanduse ja meediatekstide lugemine, teabe kriitiline hindamine ja kasutamine.
Valdkonnasisene lõiming. Keeleõpetuse ja meediaõpetuse ühendamine, et arendada oskusi teabe hindamiseks ja kasutamiseks. Valdkonnaülene lõiming. Ühendamine sotsiaalteaduste ja infotehnoloogiaga, et mõista teabe levitamise protsesse ja nende mõju.	

<ul style="list-style-type: none"> • kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes 	<p>Rahvaluule elementide uurimine ja nende kasutamine suulises ning kirjalikus tekstiloomes.</p>
<p>Valdkonnasisene lõiming. Kirjanduse ja keeleõpetuse ühendamine, uurides rahvaluule ja kaasaegse kirjanduse seoseid Valdkonnaülene lõiming. Sidumine ajaloo ja etnoloogiaga, uurides rahvaluule rolli kultuuripärandis.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi 	<p>Luuletuste analüüs, keskendudes temaatikale, lüürikale, keele- ja vormikasutusele.</p>
<p>Valdkonnasisene lõiming. Kirjanduse ja keeleõpetuse ühendamine, uurides luuletuste keelelist ja stiililist mitmekesisust. Valdkonnaülene lõiming. Sidumine kunsti ja muusikaga, et uurida luule ja teiste kunstivormide seoseid.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • teeb kokkuvõtte teose süžees, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid 	<p>Kirjandusteoste süžeede analüüs, sealhulgas tegevusaja ja -koha, tegelaskujude ja nende suhete uurimine.</p>
<p>Valdkonnasisene lõiming. Kirjanduse ja keeleõpetuse ühendamine, süvendades mõistmist teose struktuurist ja sisust. Valdkonnaülene lõiming. Sidumine psühholoogia ja sotsiaalteadustega, uurides tegelaste väärtushoiakuid ja suhteid. Ajalugu: allegooriline teos "Loomade farm" (katkend) NSVL.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistuspõhiseid 	<p>Keelekasutuse ja tekstide vormistamise oskuste arendamine, sealhulgas nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide koostamine.</p>
<p>Valdkonnasisene lõiming. Keeleõpetuse ja kirjutamisoskuste ühendamine, rõhutades korrektsuse ja vormistuse tähtsust. Valdkonnaülene lõiming. Ühendamine infotehnoloogiaga, et mõista digitaalse tekstiloomise protsesse ja nõudeid.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või 	<p>Ettekannete koostamine ja esitamine, kasutades esitlustarkvara, keskendudes loetud</p>

oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara	teostele või kultuurinähtustele.
Valdkonnasisene lõiming. Kirjanduse, keeleõpetuse ja esinemisostuste ühendamine, et arendada oskusi ettekande koostamiseks ja esitamiseks. Valdkonnaülene lõiming. Ühendamine ajaloo, kunsti ja sotsiaalteadustega, et mõista kultuurinähtuste ja kirjanduse mõju ühiskonnale.	

9. klass. Eesti keel

Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid 	<p>Tekstide ja kuulatava materjali analüüsimine, küsimuste esitamine ning järelduste tegemine ja hinnangute andmine.</p>
<p>Valdkonnasisene lõiming. Keeleõpetuse ja kriitilise mõtlemise ühendamine, et arendada analüüsivõimet. Valdkonnaülene lõiming. Sidumine sotsiaalteadustega, et mõista info kriitilise hindamise tähtsust.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ja osaleb diskussioonides 	<p>Eakohaste teemade arutelu, probleemülesannete lahendamine ja diskussioonides osalemine.</p>
<p>Valdkonnasisene lõiming. Keeleõpetuse ja retoorika ühendamine, et arendada suhtlemis- ja argumenteerimisoskust. Valdkonnaülene lõiming. Sidumine psühholoogia ja ühiskonnaõpetusega, et mõista erinevate vaatenurkade tähtsust. Saksa keel: väitlus, argumenteerimine, asjaliku esitluse koostamine ette antud teemal.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutabelisi tekste 	<p>Shipärase, kriitilise lugemise ja kuulamise oskuste arendamine.</p>

Valdkonnasisene lõiming. Keeleõpetuse ja kirjanduse ühendamine, et parandada lugemis- ja kuulamisoskusi.	
Valdkonnaülene lõiming. Sidumine ajaloo ja meediaõpetusega, et mõista tekstide ja sõnumite ajaloolist ja kultuurilist konteksti.	
<ul style="list-style-type: none"> hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa	Erinevate suhtlusviiside, sh visuaalse, kuuldelise, žestilise ja tekstilise sõnumi hindamine.
Valdkonnaülene lõiming. Sidumine kunsti ja psühholoogiaga, et uurida suhtlusviiside mõju tajule ja mõistmisele.	
<ul style="list-style-type: none"> sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, kommenteerib, tõlgendab ning seostab oma kogemuste ja mõtetega	Tekstide analüüsimine, küsimuste esitamine, arvamuste avaldamine ja vastuväidete esitamine.
Valdkonnaülene lõiming. Sidumine filosoofia ja sotsiaalteadustega, et mõista tekstide mõju ühiskondlikele aruteludele.	
<ul style="list-style-type: none"> kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti vastuvõtmisel, analüüsimisel ja tõlgendamisel ning seoste loomisel	Õpetamine, kuidas rakendada keele- ja tekstimõisteid tekstide mõistmisel ja analüüsimisel.
<ul style="list-style-type: none"> ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid	Õpetamine, kuidas struktureerida ja siduda informatsiooni tekstides, arvestades vastuvõtja vajadusi ja eeldusi.
<ul style="list-style-type: none"> kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt, vormistab korrektselt eri liike tekste (teabetekstid sh, kindla eesmärgiga ülevaated, kokkuvõtted ja lühiuurimused; meediatekstid, sh uudis, intervjuu; arvamustekstid, sh kirjand, kommentaar, aramuslugu; avaliku suhtluse tekstid, sh avaldus, seletuskiri)	Õpetamine, kuidas kirjutada ja vormistada erinevaid tekstiliike, nagu uudised, aramuslood ja ametlikud dokumendid.
Valdkonnasisene lõiming. Keeleõpetuse ja kirjanduse ühendamine, et mõista tekstide mitmekihilisust ja tähenduslikkust. Keeleõpetuse ja	

<p>kirjutamisoskuste ühendamine, et arendada oskust luua loogiliselt järjestatud ja sidusaid erinevat tüüpi tekste.</p> <p>Valdkonnaülene lõiming. Sidumine filosoofia ja loogikaga, et arendada kriitilist mõtlemist ja analüüsi oskust. Sidumine psühholoogia ja kommunikatsiooniga, et mõista, kuidas erinevad vastuvõtjad tajuvad ja mõistavad tekste. Sidumine meedia ja ühiskonnaõpetusega, et mõista tekstide rolli avalikus suhtluses.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest, kirjeldab ja mõistab eesti keele eripära, kujunemist ja rolli teiste keelte taustal, suhestab keeli teadlikult	<p>Õpetamine, kuidas mõista ja väärtustada eesti keele eripära ja rolli globaalses kontekstis.</p>
<p>Valdkonnasisene lõiming. Keeleõpetuse ja ajaloo ühendamine, et mõista eesti keele arengut ja positsiooni maailmas.</p> <p>Valdkonnaülene lõiming. Sidumine kultuuriantropoloogia ja rahvusvaheliste suhetega, et tõsta teadlikkust keeltevahelistest suhetest.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> järgib eesti õigekirja aluseid ja põhimõtteid, kasutab õigekirjakorrektorit	<p>Õpetamine, kuidas järgida eesti õigekirja aluseid ja põhimõtteid ning kasutada õigekirjakorrektorit.</p>
<p>Valdkonnaülene lõiming. Sidumine infotehnoloogiaga, et mõista digitaalsete tööriistade rolli keelekasutuses.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide ülesehituslikku ja grammatilist ning sõnavaralist eripära	<p>Õpetamine, kuidas kirjeldada tekstide struktuuri, grammatikat ja sõnavara kasutades õpitud metakeelt.</p>
<ul style="list-style-type: none"> kasutab teadlikult mitmesuguseid keeleallikaid, tunneb sõnaartikli ülesehitust, märke ja märgendeid, leiab teavet õigekirja, vormimoodustuse ja tähenduse kohta	<p>Õpetamine, kuidas kasutada erinevaid keeleallikaid, sealhulgas sõnastikke ja keelenõuandeid, et leida teavet õigekirja, vormimoodustuse ja tähenduse kohta.</p>
<p>Valdkonnasisene lõiming. Keeleõpetuse ja sõnastiku kasutamise oskuste ühendamine, et arendada teadlikkust keeleallikate kasutamise olulisusest.</p> <p>Valdkonnaülene lõiming. Sidumine infotehnoloogia ja uurimistöö oskustega, et mõista, kuidas digitaalsed ressursid võivad toetada keeleõpet ja -kasutust.</p>	

9. klass. Kirjandus

Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast	Tekstide analüüs ja loomine, keskendudes erinevate väljenduslaadide mõistmisele.
<p>Valdkonnasisene lõiming: keeleõpetuse ja kirjanduse ühendamine, et mõista tekstide erinevaid kasutusviise.</p> <p>Lõiming inglise keelega: jargons-ghetto language - keelereostus. Lõiming keskendub sellele, kuidas nii inglise kui eesti keeles on probleem keele reostumisega. Üldiselt on probleem selles, et inglisekeelsed väljendid risustavad eesti keelt, eriti noorte keelekasutuses. On oluline mõista, et ka inglise keeles on see probleem päevakorras ning lõiming tooks välja need väljendid (ja nende allika), mis valmistavad probleeme.</p> <p>Nii inglise kui eesti keeles loetakse artiklit, mis annab sellele probleemile teoreetilise tausta ja konteksti.</p> <p>Järgneb rühmatöö, kus iga rühm nii eesti kui inglise keele tunni ajal keskendub ühel allikale, kust rämpskeelendeid tuleb.</p> <p>Lõpetuseks tuleb igalt rühmalt mingi hulk väljendeid, mis ei ole kummaski keeles korrektsed ning võimalikke alternatiive, sest eesmärk on see, et õpilane räägiks nii eesti kui inglise keeles korrektselt.</p> <p>Valdkonnaülene lõiming. Sidumine sotsiaalteadustega, uurides keelekasutuse mõju suhtlusolukordadele.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui maailmakultuuri ja selle	Pärimuskultuuri elementide uurimine ja nende tähtsuse selgitamine.

mitmekesisust	
<p>Valdkonnaisene lõiming. Keeleõpetuse ja kirjanduse ühendamine, et mõista pärimuse rolli kultuuris.</p> <p>Valdkonnaisene lõiming. Sidumine ajaloo ja etnoloogiaga, et mõista pärimuse mõju tänapäeva kultuurile. Ajalugu: ärkamisaeg, "Kalevipoeg", Õpetatud Eesti Selts, vabadussõda.</p> <p>Muusika: viisistatud luule ja rahvalaul.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast 	<p>Kirjandusteoste vormiliste aspektide uurimine ja nende seostamine teose sisuga.</p>
<p>Valdkonnaülene lõiming. Sidumine kunsti ja muusikaga, uurides, kuidas vorm ja kompositsioon mõjutavad teoste tajumist. Saksa keel: tavade ja kommete võrdlus eesti ja saksa kultuuriruumis. Eesti asukoht, sümbolika ja tähtpäevad, linn ja maa.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga 	<p>Omaloominguliste tööde, sealhulgas kirjeldavate, jutustavate ja arutlevate tekstide kirjutamine.</p>
<p>Valdkonnaisene lõiming. Kirjanduse ja keeleõpetuse ühendamine, et arendada loovkirjutamise oskusi.</p> <p>Valdkonnaülene lõiming. Sidumine psühholoogiaga, uurides kirjutamise mõju isiklikule eneseväljendusele ja loovusele.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste 	<p>Omaloominguliste tööde, sealhulgas kirjeldavate, jutustavate ja arutlevate tekstide kirjutamine.</p>
<p>Valdkonnaisene lõiming. Kirjanduse ja võõrkeeleõpetuse ühendamine, et arendada loovkirjutamise oskusi.</p> <p>Valdkonnaisene lõiming: Sidumine psühholoogiaga, uurides kirjutamise mõju isiklikule eneseväljendusele ja loovusele.</p> <p>Sidumine liikumisõpetusega: jutustava teksti lugemine looduskeskkonnas, mis peegeldab loetava teksti sisu. Liikumine sinna toimub kiirkõnnis ning enne lugemist on venitusarjutused, et häälestada end paremini ümbritseva keskkonnaga.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd	Aruteludes osalemine, oma seisukohtade selge väljendamine ning teiste arvamuste kuulamine ja nendega arvestamine.
Valdkonnasisene lõiming: Keeleõpetuse ja retoorika ühendamine, et parandada argumenteerimis- ja suhtlemisoskusi. Valdkonnasisene lõiming: Sidumine sotsiaalteaduste ja filosoofiaga, et mõista erinevate vaatenurkade olulisust aruteludes. Ajalugu: esimene maailmasõda, Remarque "Läänerindel muutusetä" (katkend).	
<ul style="list-style-type: none"> kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid	Kirjanduslike põhimõistete õppimine ja nende rakendamine tekstianalüüsis.
Valdkonnasisene lõiming. Kirjanduse ja keeleõpetuse ühendamine, et mõista tekstide analüüsimise tehnikaid. Valdkonnaülene lõiming: Sidumine ajaloo ja filosoofiaga, et mõista kirjanduslike kontseptsioonide ajaloolist ja filosoofilist tausta.	

Eesti keel II keelena

Ainevaldkond: keel ja kirjandus

Aine: eesti keel teise keelena

Klass/Kursus: 1.-9. klass uussisserändajad (Ukraina sõjapõgenikud ja teised rahvused)

Eesti keelt teise keelena õpivad uussisserännanud õpilased, kes on Eestis elanud vähem kui 3 aastat.

Kolmanda aasta lõpuks on eesmärk, et uussisserändaja väärtustab eesti keelt kui avaliku suhtluse vahendit ning saavutab

A2-keeleskustaseme, mis tähendab, et ta: 1) saab aru lihtsatest kirjalikest ja suulistest tekstidest; 2) väljendab oma vajadusi, kirjeldab

lähiümbrust, inimesi ja toiminguid, osaleb lihtsas lühivestluses; 3) leiab vajalikku infot ümbritsevast keskkonnast; 4) koostab kirjalikke lihtsaid lühitekste; 5) teab mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate ürituste nimetusi ja tuntud inimeste nimesid; 6) tunneb ja järgib esmaseid viisakusnorme.

Kuulamine	
Õpitulemus	Õppesisu- ja tegevused
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> saab aru lihtsast selgest aeglasest seotud kõnest	Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.
<ul style="list-style-type: none"> saab aru eakohastest lühikestest lihtsatest suulistest tekstidest, nagu juhised, teated, sõnumid jmt	Järgib suuliselt antud mängureegleid (sõnamäng, liikumismäng), juhiseid ja töökäske; Kuulab teksti (ja näiteks kirjutab kuuldu põhjal enda oma ja esitab selle); Joonistab või täiendab kuuldu põhjal pilti; Kuulab aeglaselt,

	taustamürata esitatud teadaandeid (nt jaamas, kaupluses) ja vastab faktiküsimustele.
Valdkonnasisene lõiming: Keeleõpetus on ühendatud kirjandusega - kasutatakse ilukirjanduse tekste. Valdkonnaülene lõiming: Keeleõpetus on lõimitud muusika ainega - kasutatakse viisistatud tekste. Liikumismängudes on kehalise kasvatus elemente.	
<ul style="list-style-type: none"> • saab üldiselt aru lühikestest aeglastest selgetest salvestistest, nagu saatelõigud, lühifilmid jmt	Kuulab audio/videoteksti, leiab ja/või sobitab kuuldu põhjal vastused küsimustele (nt õige/vale, valikvastused), järjestab tekstilõike ja pilte (l kooliaste).
Valdkonnasisene lõiming: Keele ja kirjanduse lõiming: keeleõppes on tekstid kirjandusteostest. Valdkonnaülene lõiming: Erinevate ainevaldkondade audio/videotekstide kasutamine, et arendada üldist sõnavara.	
Lugemine	
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • leiab ja mõistab vajalikku olmeteavet lihtsamatest tarbetekstidest, näiteks sõidu- ja tunniplaanid, ajakavad, kuulutused, teated, reklaamid, menüüd, juhised, hoiatused jmt	Loeb lühikesi tarbetekste (kuulutused, menüü, silt) ja täidab ülesandeid teksti põhjal, vahendab loetud infot emakeeles.
<ul style="list-style-type: none"> • saab üldjoontes aru tavasuhtluse lihtsatest kirjalikest sõnumitest ja kirjadest	Järjestab sõnad lauseteks ja tekstilõigud tekstideks; sobitab pilte ja tekstilõike. Järgib loetud lihtsaid mängureegleid ja juhiseid (lauamäng, sõnamäng, liikumismäng jms) ning osaleb mängus ja/või juhib mängu.

<ul style="list-style-type: none"> • saab aru lihtsamal keeles ilukirjandus- ja meediatekstide põhisust	Loeb iseseisvalt eakohast adapteeritud ilukirjanduslikku teksti ja täidab selle põhjal ülesandeid (vastab küsimustele, koostab ideekaardi/mõistekaardi).
Valdkonnasisene lõiming. Kirjandus: ilukirjandustekstide kasutamine keeleõppes. Valdkonnaülene lõiming.	
<ul style="list-style-type: none"> • leiab talle vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest	Tunneb peamisi veebi- ja trükisõnastikke, oskab neid kasutada.
Valdkonnaülene lõiming. Lõiming teiste keeleõpetuse ainetega: saksa keel, inglise keel, vene keel.	
Rääkimine	
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • kasutab igapäevaseid viisakusväljendeid	Kasutab suulises kõnes etteantud / õpitud väljendeid ja lauseid (oskab tervitus- ja hüvastijätu väljendeid, väljendab palvet ja tänu, oskab vabandada).
<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ja tutvustab lihtsal viisil inimesi, kohti, asju ja tegevusi	Kirjeldab suulises kõnes ennast, oma sõpru ja peret, huvialasid, harjumusi, päeva, nädalavahetust, koolivaheaega (sh minevikus), kavatsusi tulevikus. Kirjeldab pildil olevaid inimesi ja tegevusi.
Valdkonnaülene lõiming. Lõiming teiste keeleõpetuse ainetega: saksa keel, inglise keel, vene keel, kus on sarnased teemad.	
<ul style="list-style-type: none"> • jutustab endale olulistest sündmustest	Kirjeldab suulises kõnes oma päeva, nädalavahetust, koolivaheaega (sh

	minevikus), kavatsusi tulevikus.
Valdkonnaülene lõiming. Lõiming teiste keeleõpetuse ainetega: saksa keel, inglise keel, vene keel, kus on sarnased teemad.	
<ul style="list-style-type: none"> väljendab ja selgitab lühidalt oma arvamusi, kavatsusi, vajadusi, meeldimist ja mitte-meeldimist 	Küsib ja avaldab enda ja kaaslaste arvamust koos põhjendusega.
<ul style="list-style-type: none"> suhtleb vestluspartneri toel lihtsamates endale vajalikes ja huvipakkuvates olukordades 	Osaleb vestlustes, mis puudutavad igapäevaseid sündmusi, olukordi ja tundeid.
<ul style="list-style-type: none"> esitab küsimusi tavatoimingute kohta ja vastab küsimustele, teeb ettepanekuid ja vastab teiste ettepanekutele, väljendab nõustumist või keeldumist 	Esitab kaasõpilastele küsimusi ja teeb ettepanekuid: kas? kes? mis? kuidas? kus? ja kust? abil (küsib küsimusi: Mis päeval on teie klassil matemaatika? Mitmes tund on kehaline kasvatus? jne. Pallimäng küsimuste esitamise ja neile vastamise kohta. Küsib kuupäeva kohta, nimetab päevi ja kellaaegu jne).
Kirjutamine	
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> kirjutab lühikesi lihtsaid sõnumeid endale olulistel teemadel 	Kirjutab etteantud teemal (nt kutse, teade, postkaart, lühike kiri, kirjeldav jutustus, koomiks).
<ul style="list-style-type: none"> kirjutab sidusat teksti oma eluoluga seotud teemadel 	1) kirjutab eesti keeles isikuandmeid (vihiku peale, ankeeti jne) 2) kirjutab etteantud näitajate alusel (nt õpimapi tarbeks) loo iseendast ja oma perekonnast, koduloomast jne; (nt koostab rühmatööna plakati:

	<p>See olen mina); esitleb oma perekonda (nt joonistab perepuu, kuhu märgib pereliikmed, nende nimed ja vanused, lisab pilte)</p> <p>3) kirjutab etteantud info alusel lühikese teate/(e-)kirja (sõbrale, emale), miniloo sotsiaalmeediasse või õpilaslehte (nt iseenda või kaasõpilase hobide kohta) (I kooliaste)</p> <p>4) täidab lünkteksti (nt kirjutab e-mailile vastuse, täites etteantud tekstis ära lüngad)</p> <p>5) kirjeldab pilti (nt asjad, inimesed, kohad, tegevused, ilmastik, meeleolu)</p> <p>6) võrdleb pilte, otsib esemeid, kirjutab lauseid puuduolevate esemete kohta (nt Pildil B ei ole raamatut)</p> <p>7) koostab lühikese loovtöö kas üksi või rühmas (tunniplaan, menüü, ilma kirjeldus jne)</p>
Valdkonnaülene lõiming. Lõiming teiste keeleõpetuse ainetega: saksa keel, inglise keel, vene keel, kus on sarnased teemad.	
<ul style="list-style-type: none"> • paneb kuulmise järgi kirja lühikest lihtsat infot	<p>Kirjutab kuuldu järgi sõnu, väljendeid, lauseid.</p> <p>Kirjutab sõnadega numbreid, arve (arvutamine), kuupäevi (arvutusülesanded, mängib numbreid kuulates Bingot jne).</p>
Valdkonnasisene lõiming. Lõiming kirjandusega: ilukirjandusteksti kuulamine ja kuuldu kirjutamine.	

Valdkonnaülene lõiming. Muusika: viisistatud teksti kuulamine ja kirja panemine.	
Üldpädevused	
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • valdab tavaolukordades suhtlemisel vajalikku põhisõnavara	Sõnavara õppimine teemade kaupa: tervitus-hüvastijätt, viisakusväljendid, tutvumine, vaba aeg ja hovid, liht- ja järgarvud, kellaeg, kalender ja nädal, inimene ja kehaosad, rõivad-jalanõud, mööbel, loomad-linnud, ametinimetused, erinevate kooliainete sõnavara tundmine jne. Sõnavara kasutamine suulises kõnes ja dialoogides, kinnistamine kirjalikes tekstides.
Valdkonnaülene lõiming. Lõiming erinevate õppeainetega, eesmärk omandada ainekohane sõnavara, nt matemaatika, bioloogia, kehaline kasvatus.	
<ul style="list-style-type: none"> • tuletab konteksti põhjal mõne tundmatu sõna tähenduse	Loeb lihtsamaid tekste ja tõlgib tekste emakeelde / vene keelde.
Valdkonnaülene lõiming. Vene keel: tekstide tõlkimine ühest keelest teise.	
<ul style="list-style-type: none"> • kasutab grammatika põhitarindeid tuttavas olukorras üldjoontes arusaadavalt	On tutvunud peamiste eesti grammatika temadega: tegusõnade MA/DA-vormi õige kasutus, tegusõnade oleviku- ja mineviku ajad (SI- ja I-minevik), eesti keele käänded.
<ul style="list-style-type: none"> • hääldab sõnu ja lauseid piisavalt selgelt ja arusaadavalt	